

DIŞ TİCARET NEREYE?..

Talat SARAL

Bu yıla ait dış ticaret rakamları, renkli medyamızın tüm “**rekor ihracat**” makyajlarına rağmen, alarm zillerini tekrar ve sürekli olarak çaldırmaya başladı. Yılın ilk yarısı sonunda dış ticaret açığı **16,8 milyar dolara** fırladı. Geçen yılın ilk yarısında bu açık 9,2 milyar dolardı. Bir yılda dış ticaret açığındaki bu **%84'lük patlama**, ithalatın ihracattan çok daha hızlı artmasından doğdu.

2004'ün ilk yarısında (önce yılın aynı dönemine göre), çok övünülen ihracat yaklaşık **%32** artarken, ithalat **%47** oranında yükseldi. **Daha da önemli olanı**, bu dönemde tüketim malı ithalatının **%108** ölçüsünde artmış olmasıdır. Bunun sonucunda, dış ticarete çok önemli bir gösterge olan **ihracatın ithalatı karşılama oranı** ilk 6 ayda, kritik sınır **%60'a** çok yaklaştı (**%62,9**), Haziran ayı itibarıyla ise bu sınırın da altına düştü (**%59,8**). 2001 büyük krizinin esas nedeni olan 2000 yılındaki rekor dış açıkta bu oran **%52** idi.

Bu tehlikeli gidiş yılın ikinci yarısında da aynı şekilde sürerse, daha önce derin acılarını yaşadığımız 1994 ve 2001 krizlerinin tekrarını görebiliriz. Çünkü, ülke kaynaklarına değil, **ithal girdiye dayalı yanlış ve temelsiz bir büyüme stratejisi** ile ne istihdam yaratılabilir, ne de dış ticaret açığı azaltılabilir. (**Japonya**, yarattığı ve sürekli geliştirdiği üstün teknoloji ve fiyat empoze eden ünlü şirketleri/markalarıyla bunu yapabilir, ama bu bize çok çok uzak.)

Böyle bir **felaketi** önlemek için elbette önlem gerekir. Tabii, yalnızca hükümetin değil, tüm ekonomi çevrelerinin ve iş dünyasının bunu yapması gerekir. Ancak, önlem için önce soruna sağlam bir teşhis konulmalı ve “**Neden büyük dış açıklar veriyoruz?**” sorusunu cevaplandırmalıyız.

Öncelikle şunu bilmeliyiz: **Sorunun kaynağı dışardan** (Çin, AB vd.) **çok içerdedir**. Öyleyse **önlem de öncelikle Türkiye’de alınacaktır**. Peki, nedir bu sorun? Çok özet olarak şudur: **Türk ekonomisini (özellikle 1996’da Gümrük Birliği’nin de yürürlüğe girmesiyle) dışa karşı öksüz, korumasız ve bağımsız gelişme dinamiklerinden yoksun bırakan, dışa bağımlı ve teslimiyetçi politikalar...**

Dış ticaretimizi ülke ekonomisinin ve insanımızın yararına yönlendirebilmek için, **serbestçe kullanabileceğimiz başlıca şu mali silahlara ve destek araçlarına** mutlak surette ihtiyaç vardır:

"Gümrük politikası: GB yüzünden AB'nin kontrolündedir. Onlar bize sormadan karar alıyor,

Anayasanın 6. maddesine rağmen biz maalesef uygulamak zorunda kalıyoruz. Yani, bağımsız bir dış ticaret politikamız yok.

"Kur politikası: IMF'nin kontrolindedir. Dün bize **sabit/çipalı kur** uygulatan IMF, 2001 krizinden beri **dalgalı kuru** dayatıyor. (Şimdi de gelecek 3 yılda da Türkiye üzerinde kontrolünü sürdürmek için sürekli dövizi ve faizi ateşletiyor.)

"Teşvik politikaları: IMF'nin sansürüne tabidir, esasen kaynak yetersizliği yüzünden, sıkça kanun çıkarmamıza rağmen belirgin bir etkinliği yoktur.

"Sübvansiyonlar: “7 Kocalı Hürmüz” misali karışanı çoktur. **AB, DTÖ, Dünya Bankası ve IMF** bu konuda Türkiye’yi tam anlamıyla kısıkaca almış, elimizi-kolumuzu bağlamış durumdadır. Olan da **tarıma, hayvancılığa, esnafa ve KOBİ’**lere oluyor; üretim düşüyor, göçler artıyor, kepenkler iniyor ve işsizlik yaygınlaşıyor...

"Tarife dışı engeller: Diğer politikaların **ithalata sınırlamada** yetersiz kalması halinde bu tür yollara başvurulabilir. Ancak bu konuda rakiplerimiz ve aynı zamanda ihracat yaptığımız özellikle AB ülkeleri hemen **karşı önlem almada** bizden çok daha profesyonel ve deneyimlidir. Örneklerini de özellikle **işlenmiş tarım ürünlerinde** ve elektronik eşyada sıkça yaşıyoruz.

Böyle bir ekonomik yapıdan dış ticaretimizi düzlüğe çıkarmak, öncelikle söz konusu **esaret zincirlerini** kırmakla mümkün olabilir.

Bu vesileyle hemen belirtelim ki, AB'nin Aralık'ta Türkiye'ye **müzakere tarihi vermesiyle başımız göğe ermez**. Tamamen aksine, en az 10 yıl daha AB kapısında bir esir gibi tutulmamıza yol açar. Üstelik, dış ticaret açıkları daha da artacağı ve ondan sonra da tam üye olmamız mucizelere kaldığı/kalacağı halde... Çünkü, Allah korusun AB'nin tasarladığı şekildeki bir Türkiye'nin oluşturulabilmesi için, **Yugoslavyalaştırma sürecinin** onlara göre devam ettirilmesi, bunun için de (içimizdeki AB komiserlerinin ve hayal ötesi iymserlerin/lobicilerin de yardımıyla) bize reform diye yutturulmaya çalışılan **sosyal domdom kurşunlarının** devamının gelmesi gerekir.

Acaba Türk halkı bütün bunlara izin verecek mi?..